

DECIZIE

26 iunie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului
judecătorul:

Svetlana Filincova,

Judecătorii:

Tatiana Vieru, Iurie Bejenaru,
Galina Stratulat, Ion Vîlcov,

examinînd recursul declarat de către Frîncu Vasile și Nacu Roman, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Frîncu Vasile și Nacu Roman împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova, privind contestarea actului administrativ, restabilirea în funcție și repararea prejudiciului material și moral,

împotriva hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2012, prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă:

La 13 aprilie 2010, Frîncu Vasile și Nacu Roman au depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova, privind contestarea actului administrativ, restabilirea în funcție și repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii, reclamantii au invocat că la 11 martie 2010, prin ordinul nr. 167-p al Serviciului Vamal, au fost eliberați din serviciul vamal șeful adjunct interimar al postului vamal Leușeni-Albița, Vasile Frîncu și inspectorului principal al biroului Vamal Leușeni, Roman Nacu.

Indică reclamantii că concedierea lui Frîncu Vasile a fost motivată prin faptul că acesta nu a organizat și nu a controlat activitatea de serviciu de către subalterni, fapt ce constituie o încălcare gravă a responsabilităților prevăzute în fișa postului șefului-adjunct de post vamal Leușeni-Albița nr. 589 din 30 noiembrie 2009, iar concedierea lui Nacu Roman fiind motivată prin lipsa unui control eficient din partea inspectorului principal al Biroului Vamal, la fel, acesta nu a asigurat exercitarea serviciului conform prevederilor pct. 8 lit. c), g) și n) al Instrucțiunii de serviciu al responsabilului de tură, fapt care a favorizat trecerea prin zona de control vamal a autocamionului fără control vamal.

Reclamantii mai indică că, în ordinul de concediere, pârâtul își mai argumentează poziția cu o declarație generală pentru toți colaboratorii vamali, chiar dacă au funcții diferite și aportul la cele în care se pretinde că ar fi implicați este diferit

și anume indică concomitent acțiunile colaboratorilor vamali nominalizați constituie și o încălcare a prevederilor art. 15 lit. a) și d) din Legea serviciului în organele vamale, abaterile în cauză sunt calificate ca încălcări grave ale disciplinei de serviciu, ceea ce constituie temei pentru încetarea serviciului în organele vamale.

Reclamantii indică că, din conținutul ordinului nr. 167-p rezultă că încălcările efectuate de către colaboratorul vamal Frîncu Vasile, survin drept consecință a încălcărilor comise de către subalterni, fiind imputat faptul că nu a controlat activitatea de serviciu efectuată de către subalterni, astfel încălcând prevederile fișei de post.

Serviciul Vamal a calificat acțiunile colaboratorului vamal Vasile Frîncu ca fiind o încălcare gravă a atribuțiilor de serviciu, argumentând că acțiunile acestuia au contribuit la trecerea bunurilor peste hotarele țării, prin nerespectarea prevederilor fișei de post nr. 589 din 30 noiembrie 2009.

Potrivit atribuțiilor prevăzute de fișa de post, colaboratorul vamal Vasile Frîncu, șef adjunct de post a organizat și monitorizat activitatea postului vamal Leușeni-Albița, conform capitolului II, descrierea funcției-atribuțiile postului. Iar la momentul când acesta își exercita atribuțiile de serviciu, Postul Vamal Leușeni-Albița își desfășura activitatea în condiții normale, toți colaboratorii vamali erau la posturile de lucru și activitatea vamală derula fără impedimente, or, nu se poate pretinde de la șeful adjunct de post, perfectare personală a declarațiilor vamale sau efectuarea personală a controlului fizic al unității de transport, iar acesta, în calitate de șef adjunct de post vamal și-a îndeplinit toate atribuțiile prevăzute în fișa de post.

Frîncu Vasile menționează că conform ordinului nr. 288 din 20 octombrie 2009, completat de ordinul nr. 12-o din 15 ianuarie 2010, cu privire la stabilirea condițiilor de efectuare a controlului vamal nedestructiv, cu utilizarea scannerelor cu sisteme de raze „X-ray”, de atribuțiile șefului adjunct de post nu ține efectuarea scanării unităților auto cu raze „X-ray”, ci doar asigurarea faptului funcționării acestuia corespunzător, iar la momentul când colaboratorul vamal, șef adjunct de post, Frîncu Vasile era în exercitarea atribuțiilor de serviciu, unitatea de scanare funcționa în regim normal, personalul vamal era instruit și la postul de lucru.

Conform fișei de post, la capitolul condiții de muncă se menționează faptul că șeful adjunct de post are activitatea preponderent de birou, participă la ședințe, deplasări în autorități publice, precum și peste hotare și deci nu este de competența șefului adjunct de post, să efectueze acțiuni ce țin de controlul vamal nemijlocit.

Reclamantul Nacu Roman indică că, din conținutul ordinului nr. 167-p rezultă că încălcările efectuate de către acesta vin ca consecință a încălcărilor comise de către subalterni în perioada de timp când era responsabil de activitatea turei nr. 3 a postului vamal Leușeni-Albița, fiindu-i imputat faptul că nu a asigurat controlul eficient în funcția sa de inspector principal, conform instrucțiunii de serviciu, fapt care a favorizat trecerea unității de transport fără control.

Conform instrucțiunii de serviciu a inspectorului principal al postului vamal Leușeni-Albița, urma să participe personal, după caz, la controlul vamal al unității de transport ceea ce a și făcut, fapt relevat și în explicațiile depuse de către reclamantul Nacu Roman.

Menționează reclamantul Nacu Roman că, instrucțiunea de serviciu nu indică asupra faptului, că inspectorul principal al postului vamal efectuează personal scanarea unităților de transport cu raze „X-ray”, iar atât conform instrucțiunii de serviciu cât și

ordinului cu privire la stabilirea condițiilor de efectuare a controlului vamal nedistructiv, nu indică asupra faptului că reclamantul Roman Nacu, în virtutea funcției pe care o deținea, urma personal să scaneze unitatea de transport.

În postura sa de inspector principal responsabil de tură, urma să asigure buna funcționare a postului vamal la segmentul de care era responsabil, cu atât mai mult că în ordinul nr. 288-o din 20 octombrie 2009, în anexă, la capitolul II, p. 11 este indicat faptul că responsabil de mașina de pe pista de control este inspectorul vamal al pistei de control respective, iar chiar dacă ordinul nr. 12-o din 15 ianuarie 2010, indică asupra faptului că toate unitățile de transport vor fi scanate cu „X-ray”, responsabil de acest lucru va fi inspectorul vamal al pistei de control.

Mai menționează reclamantul Nacu Roman că, art. 15 lit. a) și d) a Legii nr. 1150 din 20.07.2000, au fost invocate greșit, deoarece în ordinul contestat nu se conțin nici un fel de argumente sau probe din care rezultă cert că în calitatea sa de colaborator vamal, acesta nu ar fi asigurat respectarea Constituției, legilor și a altor acte normative, totul prezumându-se la acuzații fără suport probant.

La fel, reclamanții mai indică că, fișa de post a colaboratorului vamal, șef adjunct de post vamal, Frîncu Vasile cât și instrucțiunea de serviciu a colaboratorului vamal Roman Nacu, nu se indică expres asupra faptului că aceștia urmau să efectueze personal vămuirea și scanarea unității de transport iar conform reglementărilor emise de Serviciul Vamal al Republicii Moldova, responsabil de activitatea de vămuire a unității de transport urma să fie efectuată de inspectorul pistei de control.

Pornind de la prevederile art. 46 lit. a) a Legii nr. 1150 din 20.07.2000, faptele imputate nu pot fi considerate încălcări grave ale disciplinei de serviciu în sensul legii date, deoarece ele nu sunt de natură să nu atragă răspundere penală. Din aceste considerente temeiul de drept invocat în ordinul nr. 167-p, îl consideră ca fiind greșit iar art.46 lit. a) din Legea nr. 1150 din 20.07.2000, urmează a fi aplicat doar atunci când acțiunile/inacțiunile colaboratorilor vamali nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii.

Reclamanții consideră ordinul de eliberare din funcție ca fiind abuziv și disproporțional, întrucât printr-un act al unei autorități publice de stat, sunt aplicate cele mai severe sancțiuni, persoane care nu se fac vinovate direct și nemijlocit de comiterea celor imputate, or, în ordinul nr. 167-p, Serviciul Vamal nu a individualizat răspunderea, aplicând aceiași sancțiune pentru toți colaboratorii vamali, chiar dacă în virtutea atribuțiilor pe care le au, îndeplinesc funcții diferite.

În aceeași ordine de idei, reclamanții consideră că sancțiunea aplicată, ordinul de eliberare din funcție, ca fiind o măsură disproporționată în raport cu scopul urmărit.

Reclamanții mai menționează că, drept urmare a eliberării din funcție, aceștia au trăit sentimente de incertitudine și anxietate. Lipsa de siguranță în ziua de mâine, i-au făcut să trăiască momente de frustrate.

În virtutea funcției pe care o dețineau, fiind conducători, le-a fost știrbită autoritatea și bunul nume atât în rândul colegilor de același grad ierarhic și cu atât mai mult le-a fost diminuată autoritatea în fața subalternilor.

Cer reclamanții, anularea ordinului nr. 167-p din 11 martie 2010, privind eliberarea reclamanților din serviciu cu restabilirea lor în funcțiile deținute; încasarea din contul Serviciului Vamal a salariului pentru perioada absenței forțate de la lucru și a prejudiciului moral în sumă de 10.000 lei pentru fiecare.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2012, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărîrea instanței de fond, la 21 februarie 2013, Frîncu Vasile și Nacu Roman au contestat-o cu recurs, prin care au solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei hotărîri noi, de admitere a acțiunii.

În motivarea cererii de recurs, recurenții au invocat că instanța de fond nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele pricinii și nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, motiv pentru care în mod neîntemeiat a ajuns la concluzia de a respinge acțiunea.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ, hotărîrea instanței de contencios administrativ asupra acțiunii judecate în fond poate fi atacată cu recurs, în termen de 15 zile de la data pronunțării sau de la data comunicării hotărîrii integrale, în cazul în care acțiunea este judecată în lipsa părții, dacă legea nu dispune altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat hotărîrea la 08 noiembrie 2012 și a fost expediată părților prin intermediul oficiului poștal la 27 noiembrie 2012 (f.d. 155). Cererea de recurs a fost depusă la 21 februarie 2013.

Raportînd aceste prevederi la materialele cauzei și avînd în vedere faptul că în materialele cauzei nu se conțin probe ce ar confirma recepționarea hotărîrii de către părți, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat în termen.

Examinînd materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ conchide că recursul înaintat de către Frîncu Vasile și Nacu Roman este neîntemeiat și urmează a fi respins, din următoarele considerente.

Conform art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, consideră că prima instanță a determinat definitiv circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii, apreciind probele prezentate de părți în corespundere cu prevederile art. 130 CPC, multiaspectual, complet, în ansamblul și interconexiunea lor, aplicînd corect normele de drept material, și întemeiat a ajuns la concluzia de a admite acțiunea.

Potrivit prevederilor art. 1 alin. (2) al Legii contenciosului administrativ, orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său recunoscut de lege, de către o autoritate publică printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost pricinuită.

Reieșind din prevederile legale indicate, precum și din dispozițiile art. 2 și art. 3 ale Legii contenciosului administrativ, obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl constituie – actul administrativ cu caracter normativ sau individual; contractul administrativ; nesoluționarea în termenul legal al unei cereri referitoare la un drept recunoscut de lege.

Noțiunea de „act administrativ” este reglementată atât în art. 2 din Legea contenciosului administrativ, cât și în Rezoluția (77) 31 cu privire la protecția individului față de actele autorităților administrative, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 28 septembrie 1997. Potrivit acestor reglementări, actul administrativ este o manifestare juridică unilaterală de voință, cu caracter normativ sau individual, din partea unei autorități publice în vederea organizării executării sau executării în concret a legii, actul administrativ desemnează orice măsuri individuale sau decizii luate în cadrul exercitării autorității publice, susceptibile a afecta direct drepturile, libertățile sau interesele persoanelor fizice sau juridice și care nu este un act îndeplinit în cadrul exercitării unei funcții judiciare.

Potrivit prevederilor art. 43 alin. (2) lit. h) din Legea serviciului în organele vamale, nr. 1150 din 20.07.2000, eliberarea din serviciu poate avea loc pentru o încălcare gravă sau încălcare sistematică a disciplinei de serviciu specificate la art.46

Materialele cauzei atestă că potrivit comunicatului de presă a Ministerului Administrației și Internelor, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Autoritatea națională a Vămilelor, scrisorii Agenției Naționale de Administrare Fiscală, Autoritatea Națională a Vămilelor, în noaptea de 05 martie 2010, orele 01:28, s-a prezentat la controlul vamal pe sensul de intrare în țară, auto-marfarul DAF, înmatriculat în România, cu număr de înmatriculare B98NIW/B97ZKK, condus de către Moldovean Ganea Anatolie, ce transporta conform documentelor de însoțire țevi de oțel din Ucraina către Turcia.

În urma controlului vamal efectuat asupra autocamionului s-au descoperit țigărete în valoare de aproximativ 380.000 euro.

Pe acest fapt, Serviciu Vamal a dispus efectuarea unei anchete de serviciu, pe marginea căreia la 10 martie 2010, a fost adoptată o încheierea asupra rezultatelor investigării circumstanțelor cazului de contrabandă cu țigări prin Postul vamal Leușeni-Albița.

La 11 martie 2010, pe marginea rezultatelor anchetei de serviciu, a fost emis ordinul nr. 167-p, cu privire la aplicarea sancțiunilor disciplinare unor colaboratori vamali, prin care reclamanților le-au fost aplicate sancțiuni disciplinare sub formă de eliberarea din serviciu în organul vamal.

Pe faptul dat, a fost pornită urmărire penală în temeiul art. 248 CP. Prin urmare, instanța de fond mod întemeiat a ajuns la concluzia că a fost constatat faptul trecerii ilegale în noaptea de 04 martie 2010 spre 05 martie 2010, a unui lot de țigări cu autocamionul „DAF”, cu numere de înmatriculare B98NIW/B97ZKK.

Potrivit încheierii asupra rezultatelor investigării circumstanțelor cazului de contrabandă cu țigări din 10 martie 2010, explicațiile inspectorului principal al biroului Vamal Centru, Nacu Roman Victor și a șefului postului vamal Leușeni Albita, Frîncu Vasile Ion, s-a constatat că în momentul traversării frontierei vamale de către autocamionul „DAF” cu numere de înmatriculare B98NIW/B97ZKK, la bordul căruia a fost depistat de către autoritățile vamale un lot de țigări de contrabandă, în serviciu la postul vamal se afla tura nr. 3. Responsabil de tură investită la acel moment cu atribuțiile de exercitare a controlului vamal fiind Nacu Roman. Vasile Frîncu exercita în cadrul aceleiași ture atribuțiile de șef adjunct de post.

Din materialele cauzei la fel rezultă că, de controlul vamal nemijlocit și de trecerea autocamionului „DAF” cu numere de înmatriculare B98NIW/B97ZKK la

bordul căruia au fost depistate țigări de contrabandă de către autoritățile vamale Române la 05 martie 2010, a fost inspectorul Ambrosii Tudor, persoană care potrivit graficului de serviciu a posturilor vamale ale Biroului Vamal Leușeni pe luna martie 2010, activa în cadrul turei nr. 3 și se afla în subordinea lui Nacu Roman și Vasile Frîncu, șeful-adjunct interimar al Postului vamal Leușeni-Albita.

Potrivit fișei postului nr. 589, funcția de șef-adjunct al postului vamal Leușeni-Albita (auto) exercitată de către Frîncu Vasile, este o funcție publică de conducere. Prin urmare, instanța de fond în mod întemeiat a concluzionat că în atribuțiile și sarcinile de bază a funcției deținute de Frîncu Vasile este inclusă coordonarea/monitorizarea procesului de aplicare a legislației vamale, controlul unităților de transport utilizate în traficul internațional de mărfuri și pasageri. Iar potrivit pct. 4 a fișei postului, Vasile Frîncu a avut inter alia obligația de a organiza și asigura în mod eficient activitatea postului, fiind responsabil de asigurarea cunoașterii și aplicării de către colaboratori a Regulamentului de organizare internă precum și de activitatea întregului post în perioada de înlocuire a șefului de post.

Prin urmare, Nacu Roman era persoana cu funcție de răspundere la momentul traversării frauduloase a frontierei, iar Ambrosii Tudor fiind în subordinea sa. Astfel, potrivit prevederilor pct.8 al Instrucțiunii, printre alte obligațiuni ale lui Nacu Roman era și controlul respectării de către colaboratorii turei a prevederilor actelor legislative și normative ce țin de activitatea vamală. Iar potrivit pct. 9 al Instrucțiunii, acesta responsabil de aplicarea corectă în timpul turei, a prevederilor legislației în vigoare și altor acte normative ce țin de activitatea vamală.

În acest context, instanța de recurs constată că instanța de fond în mod întemeiat a ajuns la concluzia că dacă unul dintre colaboratorii aflați în subordinea sa nu a executat întocmai obligațiile sale de serviciu, nu scutește șeful de tură de responsabilitatea sa funcțională de a asigura și controla respectarea de către colaboratorii turei a prevederilor actelor legislative și normative.

Instanța de fond just a concluzionat și asupra faptului că Vasile Frîncu și Roman Nacu au fost responsabili de activitatea postului vamal Leușeni-Albita la momentul traversării frontierei de stat a camionului „DAF” cu numere de înmatriculare B98NIW/B97ZKK, inclusiv respectarea de către colaboratorii vamali aflați în subordinea lor a prevederilor normative în cadru exercitării atribuțiilor de control vamal cu care au fost investiți. Iar răspunderea persoanei cu funcții de conducere pentru faptele persoanei aflate în subordinea sa, constituie esența subordonării ierarhice și eficacitatea acesteia.

Mai mult ca atât, prin ordinul Serviciului Vamal nr. 12-0 din 15 ianuarie 2010, toate mijloacele de transport destinate transportului de mărfuri și care traversează frontiera vamală prin punctele de trecere sunt supuse controlului vamal nedistructiv cu utilizarea scanerelor cu raze „X-ray”, „Rapiscan Eagle Mobile”. Responsabilitatea privind executarea ordinului fiind pusă în sarcina șefilor birourilor vamale care au primit în gestiune scanere cu raze „X-ray”.

Cu referire la cele enunțate mai sus, instanța de recurs reține că hotărârea primei instanțe a fost adoptată în limitele competenței, reieșind din temeiul și obiectul acțiunii, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că hotărârea instanței de fond este legală și întemeiată, iar argumentele invocate în cererea de recurs nu și-au găsit

confirmare în cadrul examinării acesteia, motiv pentru care cererea de recurs urmează a fi respinsă, iar hotărîrea instanței de fond – menținută.

În temeiul celor expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. a) CPC al Republicii Moldova, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către Frîncu Vasile și Nacu Roman.

Se menține hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2012, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Frîncu Vasile și Nacu Roman împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova, privind contestarea actului administrativ, restabilirea în funcție și repararea prejudiciului material și moral.

Decizia rămîne irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Tatiana Vieru

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

Ion Vîlcov